

Inleiding

Sinds juli 2021 is het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik als Nederlandse implementatie van de EU Single Use Plastics (SUP) richtlijn van kracht. De SUP richtlijn heeft tot doel *het voorkomen en verminderen van de effecten op het milieu, in het bijzonder van het mariene milieu, en op de menselijke gezondheid, van bepaalde kunststofproducten voor eenmalig gebruik*¹. Bij de Nederlandse implementatie is een zuivere en lastenluwe implementatie van de Europese Richtlijn² het uitgangspunt geweest. De FNLI³ heeft destijds de zuivere en lastenluwe implementatie verwelkomd, maar moet nu constateren, dat met de huidige ontwerpregeling de zuivere en lastenluwe implementatie door het ministerie is losgelaten. Onderstaand vindt u de reactie van de FNLI op de consumptiereductie-maatregelen. Voor onze reactie op de overige maatregelen verwijzen wij naar de inbreng door de Stichting Afvalfonds Verpakkingen.

Consumptiereductie

Als producenten van levensmiddelen zijn we geïnteresseerd aan de doelstellingen van de SUP richtlijn: minder (mariene) zwerfafval. Daarnaast werken we als sector toe naar circulaire verpakkingketens, zie bijvoorbeeld de 100% rPET flessen. Bij verpakkingbeslissingen kijken we naar de meest ideale route naar circulariteit per verpakkingstype. In de voorliggende ontwerpregeling zien we dat de focus voornamelijk ligt op het hervulbaar maken van verpakkingen als oplossing voor het tegengaan van zwerfafval. Dit terwijl dit niet per definitie de meest circulaire route is. Als FNLI pleiten we ervoor om het doel voorop te blijven stellen in de regeling en niet de middelen daarvoor op voorhand voor te schrijven.

Consumptiereductie: Consumptie ter Plaatse (art 2.1)

Als maatregel bij de consumptie ter plaatse (art 2.1) wordt gescheiden inzameling voor hoogwaardige recycling door de exploitant vereist. Een exploitant kan verpakkingsafval zoveel mogelijk gescheiden aanbieden voor inzameling, de eis van hoogwaardige recycling valt echter buiten de scope en beïnvloedingssfeer van exploitanten. Daarnaast is er in veel gevallen sprake van hybride uitgiftepunten, waar ter plaatse kan worden geconsumeerd én consumpties kunnen worden meegenomen (bijvoorbeeld fast-food restaurants, shops met statafels bij tankstations). De hoge en stijgende inzamelingsdoelstellingen kunnen dan moeilijk worden gehaald omdat de verpakkingen in het laatste geval niet meer op de consumptielocatie zijn.

Ten aanzien van de eis van hoogwaardige recycling zoals gedefinieerd in de ontwerpregeling kan nog worden opgemerkt:

- Deze is slechts realiseerbaar voor PET-verpakkingen. Voor andere polymeren is het gebruik van recycleerbaar in voedsel-/drankverpakkingen strijdig met EU-regelgeving t.a.v. Food Contact Materials.

¹ Richtlijn 2019/904, Overweging 26

² Zie Nota van Toelichting bij het *Besluit Kunststofproducten voor eenmalig gebruik*

³ De Nederlandse levensmiddelensector behoort tot de internationale top. De sector staat voor een toegevoegde waarde van €14,4 miljard, een productiewaarde van €69,9 miljard en een export van €40,3 miljard. De sector vertegenwoordigt 442.000 directe en indirecte banen (4,4% van de totale werkgelegenheid in Nederland). De Federatie Nederlandse Levensmiddelenindustrie (FNLI) is de koepelorganisatie namens 18 aangesloten voedingsmiddelenbranches en de spreekbuis namens de sector.

- In zowel sortering als recycling moet worden geïnvesteerd in geavanceerde technologieën om tot een hoogwaardige (= foodgrade) recycling voor andere polymeren dan PET te komen.
- Na de investeringen in geavanceerde sorteer- en recyclingtechnologieën zal door de EU het food-grade gebruik van gerecyclede polymeren moeten worden vrijgegeven. De ontwerpregeling geeft noch een tijdslijn noch een proces om te komen tot een vrijgave van andere polymeren dan PET.

Daarnaast: het gebruik van herbruikbare alternatieven, zeker in het geval van evenementen en festivals, is geen garantie voor circulariteit. Overwegend bevatten herbruikbare verpakkingen meer materiaal dan eenmalige verpakkingen, waarmee is de milieubelasting bij weggooien dus ook groter is. Het is vreemd, dat er in de ontwerpregeling geen circulariteitseisen aan herbruikbare verpakkingen worden gesteld, bijvoorbeeld minimale recyclingdoelstellingen of maximale verliespercentages.

De FNLI roept op om de eis van hoogwaardige recycling te laten vervallen in de inzameldoelstelling. In het kader van het voorkomen van zwerfafval zou het moeten volstaan als een exploitant gebruikte verpakkingen al dan niet gescheiden (afhankelijk van het inzamelingsstelsel in de betreffende gemeente) aanbiedt voor inzameling.

Consumptiereductie: Consumptie om mee te nemen of te bezorgen (art 2.1)

In de ontwerpregeling wordt gekozen voor de verplichting tot beprijzen als instrument om het risico van zwerfafval door eenmalige kunststof verpakkingen te verminderen of te voorkomen. Daarbij moet een onderscheid worden gemaakt tussen situaties waarbij het product ter plaatse wordt bereid of afgevoerd (o.a. open festivals, koffie on-the-go) en situaties waar voorverpakte levensmiddelen worden verkocht (o.a. on-the-go locaties en supermarkten).

a. Bereiding op de locatie

Exploitanten hebben twee alternatieven:

- *Herbruikbaar alternatief* met daaraan gekoppeld statiegeld of retourpremie: afhankelijk van de omvang van een open evenement betekent dit, dat er enorme bedragen aan kleingeld in omloop zijn bij afgifte- en innamepunten met alle risico's van dien. Door geen recyclingsmogelijkheid te bieden, maar hergebruik te verplichten is het risico dat open evenementen niet duurzaam zijn. Bij een verliespercentage van meer dan 10% hardcups kan het zijn dat rPET embossed soft cups met een retoursysteem (min. 75%) duurzamer is. De route van circulariteit via inzameling en recycling zou ons inziens daarom opgehouden moeten worden.
- *Bring your own*, waarbij bijvoorbeeld dranken worden afgevoerd in door de consument meegebrachte bekken. Waarbij dit bij koffie on-the-go goed kan functioneren, zal dit bij open evenementen tot problemen leiden omdat producenten de kwaliteit van de producten dan niet kunnen garanderen en er sprake is van verschillende aangeboden formaten in relatie tot prijsvorming.

De FNLI roept op om bij open evenementen naast hergebruik ook inzameling en recycling als alternatief mogelijk te maken en de optie van *bring your own* hier te schrappen.

b. Voorverpakte levensmiddelen in portieverpakking

de FNLI is voorstander van het beprijzen van kunststof verpakkingen voor eenmalig gebruik in on-the-go locaties omdat daarmee het on-the-go gebruik van deze verpakkingen wordt teruggedrongen waarmee de kans op zwerfafval afneemt. De FNLI vindt het wenselijk dat de middelen, die hiermee ontstaan, worden ingezet voor de financiering van bewustwording van consumenten tegen zwerfafval.

Door de huidige formulering van de bepaling van consumptie elders worden verkopen in de supermarkt hierin echter ook meegenomen, d.w.z. deze maatregel treft ook het thuisgebruik, waarbij de kans op zwerfafval verwaarloosbaar klein is. Deze maatregel staat daarmee ver af van een zuivere implementatie van de SUP richtlijn:

- Het beprijzen van kunststof portieverpakkingen in de supermarkt leidt tot prijsverhogingen voor m.n. 1-persoons huishoudens.
- Om prijsverhogingen te ontlopen, zullen consumenten eerder geneigd zijn over te stappen naar grotere verpakkingen. Daarmee staat deze maatregel op gespannen voet met andere beleidsterreinen:
  - Beleid voedselverspilling: portieverpakkingen zijn voor m.n. kleinere huishoudens belangrijk om voedselverspilling tegen te gaan;
  - Beleid overgewicht: portieverpakkingen spelen een belangrijke rol als het gaat om consumptiecontrole.
- De maatregel speelt ook geen rol in het dichterbij brengen van een circulaire economie.
  - Er wordt gesteld, dat exploitanten, in dit geval supermarkten, de opbrengst van de beprijzing kunnen gebruiken ter financiering van hergebruiksystemen. Dit is echter niet nodig omdat we in Nederland voor verpakkingen in het huishoudelijk afval (thuisgebruik) investeren in circulariteit d.m.v. een afvalbeheersstructuur met recyclingdoelstellingen.
  - Daarnaast is er ook nog het risico van “lekkage” naar portieverpakkingen van andere materiaal met een hogere milieudruk, bijvoorbeeld eenmalig glas.

De FNLI roept op om deze maatregel uitsluitend te laten gelden voor producten die op on-the-go-locaties worden verkocht en het thuisgebruik (aankopen via de supermarkt) om genoemde redenen te ontzien.